

Т.А. Лазарєва, канд. пед. наук, доц. (*УІПА, Харків*)

СТРАТЕГІЯ ВИБОРУ МЕТОДІВ ТВОРЧОГО НАВЧАННЯ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-ТЕХНОЛОГІВ ХАРЧОВОЇ ГАЛУЗІ

Розвиток вітчизняних підприємств харчової галузі, який сьогодні спостерігається у нашій державі, пов'язаний із впровадженням досягнень науки, техніки та інноваційних технологій. Важливим фактором реалізації можливостей підприємств займати лідируючі позиції на ринку товарів є утворення інтелектуального ядра, спроможного розробляти та удосконалювати харчові продукти, технології виробництва та обладнання. Для цього необхідно кардинально змінити систему професійної підготовки інженерних кадрів та перейти на інноваційні технології навчання, які направлені на всебічний розвиток та формування творчої особистості фахівця.

Якщо такі дидактичні складові, як цілі та частково зміст творчого навчання визначено у державних стандартах вищої освіти – освітніх кваліфікаційних характеристиках та професійних програмах підготовки фахівців харчової галузі, то вибір відповідних методів навчання залишається за викладачем.

Процес впровадження методів творчої підготовки майбутніх фахівців у навчальний процес супроводжується рядом суперечностей між:

- 1) наявністю великої кількості сучасних методів творчого навчання та використанням у навчальному процесі в основному традиційних методів;
- 2) сучасними педагогічними дослідженнями щодо системного підходу та зв'язків між дидактичними складовими процесу навчання та впровадженням у навчальний процес відірваних, окремих складових;
- 3) сучасними психологічними дослідженнями пізнавальних процесів та творчої діяльності та затримкою впровадження результатів таких досліджень у процес професійної підготовки творчих фахівців.

Такі суперечності висувають на порядок денний актуальні проблеми системної розробки та впровадження методів творчого навчання у навчальний процес професійної підготовки майбутніх інженерів-технологів харчової галузі.

Можна виділити наступні групи методів творчого навчання, а саме:

1) логічні (раціональні) методи (метод морфологічного аналізу систем, метод поелементного аналізу, метод десятичних матриць, метод «матриць варіантів» А. Моля, метод функціонально-вартісного аналізу, метод багатомірних таблиць);

2) евристичні (іраціональні) методи (метод спроби та помилок, методи контрольних питань, асоціативні методи, метод інверсії, метод «букету проблем», метод «мозкового штурму» та його варіації, метод синектики В. Гордона, метод ступеневого підходу до вирішення завдання за А. Фрейзером, метод семикратного пошуку Г.Я. Буша та ін.);

3) логіко-евристичні методи (алгоритм розв'язування винахідницьких задач Г.С. Альтшуллера, система творчого пошуку КАРУС за В.О. Моляко).

Найбільшою уваги заслуговують логіко-евристичні методи творчого навчання, які відображають функціонування складних когнітивних процесів пізнання людиною та взаємодію раціонального та іраціонального мислення. Але для впровадження таких методів творчого навчання у процес професійної підготовки майбутніх інженерів-технологів їх необхідно адаптувати, враховуючи особливості та сучасні тенденції харчової галузі.

Проведений аналіз сучасних методів навчання дозволяє зробити висновки щодо побудови адаптованого методу творчого навчання у професійній підготовці майбутніх інженерів-технологів харчової галузі, а саме:

1) метод творчого навчання повинен відображати інноваційний зміст професійної підготовки майбутніх фахівців харчової галузі;

2) основними структурними елементами методу творчого навчання повинні бути цільовий, стимулюючо-мотиваційний, змістовний, операційно-діяльнісний, контрольньо-регулюючий, оцінно-результативний компоненти;

3) метод творчого навчання повинний враховувати природовідповідну структуру діяльності людини та відображати детерміновано-ймовірнісну структуру творчої професійної діяльності;

4) при побудові методу творчого навчання слід врахувати рівні засвоєння змісту навчальної інформації, а саме контекстно-репродуктивний, продуктивний та творчий.

Рівень професійної підготовки майбутніх інженерів-технологів значно підвищиться за умови впровадження адаптованого методу творчого навчання.